

Dospěl-li přes to ve směru přečinu dle §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky k výroku odsuzujícímu, jest tento výrok právně mylným a dotčená část rozsudku jest stížena zmatečností dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1722.

Do hlavní otázky (§ 318 tr. ř.) dlužno kromě zákonných znaků deliktu pojeti konkrétní skutečnosti jen v takové míře, by čin byl individualisován a zamezena jeho záměna s jiným; v otázce na spoluvinu dle §u 5 tr. zák. stačí užití slov zákona; účel §u 318 tr. ř.

Zodpovědnost ve směru §u 5 tr. zák. zakládá i tak zvaný neucitý zlý úmysl, jenž nevyžaduje, by spoluvinník v době svého přičinění měl již úplnou představu skutku pachatelova (jeho jednotlivosti).

Provedl-li navedený čin ve stavu nepřičetném, přichází návodce v úvahu jako bezprostřední pachatel.

Zločinu zhárství dle §u 166 tr. zák. může se dopustiti i spoluvlastník; zamýšlel-li získati požárem pojistné od pojišťovny, jde o souběh § 166 tr. zák. se zločinem podvodu.

(Rozh. ze dne 10. září 1924, Zm I 335/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost Johanky Z-ové, podané jménem obžalovaného Ottona Z-a do rozsudku krajského porotního soudu v Plzni ze dne 9. dubna 1924, jímž byl obžalovaný Otto Z. uznán vinným zločinen spoluviny na zhárství podle §§ů 5, 166, 167 písm. e) tr. zák.

Důvody:

S hlediska důvodů zmatečnosti čís. 6 a 9 §u 344 tr. ř. uplatňuje zmatečnou stížnost, že druhou hlavní otázkou, týkající se stěžovatele, porušen byl předpis §u 318 tr. ř. a výrok porotců stal se následkem toho neúplným, nejasným a sobě odporujícím. Ani prvá hlavní otázka, na niž je v druhé otázce hlavní poukázáno, ani dodatek, obsažený v otázce druhé a odnášející se k vlastní činnosti stěžovatelově, nevyhovují prý požadavkům §u 318 tr. ř., dle něhož se má trestný čin specifikovati a individualisovati tak, aby jasně a určitě skutková povaha určitého zločinu a trestnost jeho dle určité sazby byla dána, jak to pro rozhodnutí o nárocích soukromoprávních je potřebno. Stížnost není důvodna. Zneužívá podstatu ustanovení §u 318 tr. ř. Předpis tento, jenž zřejmě souvisí s ustanovením §u 207 tr. ř. o obsahu obžalovacího spisu jakož i s obdobnými ustanoveními §§ů 260 a 270 tr. ř. o obsahu rozsudku, sleduje pouze ten účel, aby trestný čin byl individualisován, to jest označen tak dalece, by nemohl býti zaměněn s jiným skutkem téhož druhu, by tudíž obžalovaný chráněn byl bezpečně proti případnému opětovnému stíhání pro týž skutek. Již dodatek »pokud je toho třeba ku zřetelnému označení skutku« v §u 318 tr. ř. nasvědčuje tomu, že zvláštní okolnosti skutku mají se do hlavní otázky pojeti jen potud, pokud toho individualisace činu, to jest praktická potřeba jasného označení jeho nezbytně vyžaduje. Vyčerpá-

vající popsání činu přičilo by se intencím § 318 tr. ř., nesoucím se k tomu, by vedle zákonných znaků deliktů pojaty byly do hlavní otázky konkrétní skutečnosti jen v takové míře, aby čin, vylíčený abstraktně slovy zákona, jež mají tvořiti základ otázky (viz výnos minist. spravedlnosti z 15. února 1883, čís. 1254 otištěný u § 318 tr. ř.), nabyl tvářnosti individuální události a to tak, aby zamezena byla záměna činu s jiným trestným skutkem podobným. Z toho plyne, že požadavkem označení trestného činu, jak je má na zřeteli § 318 tr. ř., není, aby zákonné znaky byly kryty skutečnostmi, jim odpovídajícími. To vysvítá z poslední věty §u 323 tr. ř., dle níž je pro případ kladné odpovědi na otázku přípustno žádati dání dodatkové otázky k tomu konci, aby zákonný znak, v otázce obsažený, konkretisován byl skutkovými okolnostmi, na něj se vztahujícími. S tohoto hlediska posuzována vyhovuje úprava obou hlavních otázek úplně požadavkům zákona. Uvádí se v první hlavní otázce, co se tkne objektivní stránky případu, doba a místo spáchání činu, předmět, který byl zapálen (skladiště s-ských skláren), podotýká se, že požár skutečně vznikl a způsobena byla jím škoda, dále že majetnost, požárem zachvácená, byla vůči obžalovanému Kalu B-ovi cizí, náležející Jiřímu S-ovi. I ohledně otázky subjektivního zavinění vyhovuje otázka zákonu. Zločin dle §u 166 tr. zák. předpokládá úmyslné předsevzetí činu, který dle záměru pachatelova může míti v zápětí požár na cizí majetnosti. Tomuto požadavku je dosti učiněno slovy v otázce vyjádřenými, že obžalovaný, zapáliv skladiště S-ských skláren, předsevzal něco, z čehož podle jeho úkladu na cizí majetek požár vzejíti měl. Aby v otázce bylo přesně vyznačeno, co dle úmyslu obžalovaného mělo býti zničeno, zda jen zásoby neprodejného skla, či skladiště s neprodejným sklem či celá továrna a tomu podobné, nebylo zapotřebí, poněvadž k přičitatelnosti zločinu, o který tu jde, stačí, že úmysl obžalovaného směřoval vůbec ku zničení cizí majetnosti ohněm bez ohledu na její rozsah, a ježto v tomto případě bylo obžalobou navrhováno použití trestní sazby dle §u 167 písm. e) tr. zák., jež není podmíněna výší zamýšlené škody. Bylo proto také postradatelné uváděti v otázce, jak dalece se záměr obžalovaného uskutečnil. Tím pozbývá půdy námitka stížnosti, že nedostatečná formulace první hlavní otázky je způsobila, jeviti nepříznivé následky pro stěžovatele v příčině nároků na odškodnění, zvláště, když předpis §u 318 tr. ř. má, pokud jde o rozhodnutí o nárocích těch, toliko jen význam, že předmětem hlavní otázky se činí porušení práva, na němž nárok na odškodnění spočívá, pouze jako takové, kdežto rozhodnutí o výší náhrady spadá dle §§ú 335 a 365—369 tr. ř. výlučně do pravomoci soudu a nikoli porotců. Obžalovaný má ostatně tím méně důvodů ku stížnosti, kdyžť soukromí účastníci byli se svými nároky poukázáni dle §u 366 tr. ř. na pořad práva soukromého.

První hlavní otázka, týkající se obžalovaného, nevykazuje proto vad ani nedostatků, přičítících se ustanovení § 318 tr. ř. V důsledku toho není vadnou ani druhá hlavní otázka, pokud součástku její tvoří obsah první otázky hlavní. Leč i dodatek v druhé otázce hlavní, poukazující na spoluvinu ve smyslu §u 5 tr. zák. slovy, zda obžalovaný Otto Z. je vinen, že zlý skutek Karla B-a radou, poučením a schvalováním nastrojil, po případě k němu úmyslně příčiny zavdal a k vykonání jeho pomáhal, je, hledě k hořejším úvahám, ve shodě s ustanovením §u 318 tr. ř. Nebylo za-

potřebí, by v otázce byly uváděny jednotlivé výroky, jichž stěžovatel dle vyličení Karla B-a užil k jeho svádění, poněvadž by se tím jednak stala otázka složitou a způsobilou uvéstí porotce ve zmatek a pochybnosti a stížiti jim zkoumání věci, a ježto stačí zcela použití oněch výrazů zákonných, jež i v obvyklé mluvě jsou běžnými a jich smysl, působiti na vůli druhého ve směru protizákonném, byl pro porotce nepochybným. To, co stížnost ohledně obsahu uvedené otázky žádá, vybočovalo by již z mezí individualisace, kterou jedině má zákon na zřeteli a přecházelo by již ku specialisování skutku, pro které není však v otázce dle zákona již místa. Obžalovanému nestala se křivda, že v otázce bylo uvedeno více důvodů, v jakých návod a pomoc dle § 5 tr. zák. jeviti se může, poněvadž se tak stalo proto, aby porotcům byla dána příležitost uvažovati vinu obžalovaného ze všech dle zákona možných a dle stavu věci v úvahu přicházejících forem spoluviny, a ježto porotní soud při výměře trestu nevyvodil z toho žádných pro stěžovatele nepříznivých důsledků. Namítá-li zejména zmateční stížnost, že co do otázky subjektivní viny, úmysl B-a ohledně majetností, jež požárem jím založeným měly býti zničeny, byl jiný nežli u Otty Z-a, dlužno poukázati jednak k tomu, že o úmyslu jakožto o jedné ze složek skutkové podstaty činu rozhodují jedině porotcové svým výrokem, a že tudíž vývody stížnosti, brojící proti úmyslu stěžovatelově, jak je vzat za prokázán v druhé otázce hlavní, dužno označiti jen jako nepřipustné brojení proti volnému přesvědčení porotců (§§y 312 a 326 tr. ř.), jednak zdůrazniti, že k přičitatelnosti stačí zcela, sváděl-li stěžovatel B-a k tomu, by zapálil cizí majetnost, ať již v těch neb oněch částech. Neboť zodpovědnost ve směru §u 5 tr. zák. zakládá i tak zvaný neurčitý zlý úmysl, jenž nevyžaduje, by spoluvinník v době svého přičinění měl již úplnou představu skutku pachatelova, tedy i jeho jednotlivostí. Ostatně budiž tu poukázáno k tomu, že v první otázce dotazováno se bylo porotců, je-li B. vinen, že zapálil s k l a d i š t ě St-ských skláren, že tedy případný další jeho úmysl pro porotce v úvahu nepřicházel, a že dále v každém případě ohledně zapálení s k l a d i š t ě úmysl po případě záměr B-ův a Z-ův mohly se krýti, i šel-li záměr B-ův snad dále.

Odpovídala-li dle toho první i druhá hlavní otázka požadavkům zákona, stávají se vratkými a pozbývají půdy veškery závěry a důsledky, které zmateční stížnost snaží se dovoditi z nesprávné stylisace otázek. To platí zejména o tvrzené neúplnosti, nejasnosti a vnitřním rozporu výroku porotců (čís. 9 §u 344 tr. ř.). Mohlyť by vady tyto ve smyslu tohoto ustanovení zákonného přicházeti v úvahu jen tenkrát, kdyby vycházely na jevo z výroku samotného. Tak se však věc nemá a stížnost nepokouší se ani některou z uvedených vad dokázati na podkladě toho děje, jenž je v první a druhé hlavní otázce zjištěn. Porovnává jen výroky ty s ostatními výsledky řízení průvodního, které však nedošly výrazu ve výrocih těch, a hledí samotným hodnocením výsledků těch sestrojiti uměle vadnost výroku porotců. Postup tento je však dle zákona nepřipustným a nedoličuje proto stížnost žádného z uplatňovaných zmatek po zákonu. Podotknouti by bylo jen ještě všeobecně, že účelem předpisu §u 318 tr. ř. není, by porotci byli snad zvlášť upozorněni na případné pochybnosti o vině obžalovaného vzhledem k výsledkům porotního přeličení a aby do otázek pojaty byly různé okolnosti, obžalo-

vaného usvědčující neb ospravedlňující; k tomu určeny jsou jiné předpisy procesní, tak přísaha porotců dle §u 313 tr. ř., právo stran i porotců, dávatí obžalovanému i svědkům otázky, přednesy stran dle §u 324 tr. ř., resumé předsedovo dle §u 325 tr. ř., poučení porotců dle §u 326 tr. ř. Obhajoba měla též na vůli použití práva dle poslední věty §u 323 tr. ř. a vyžádati si příslušné otázky kontrolní, shledávala-li toho v tom neb onom směru potřebu. Obhajoba toho však neučinila, ba vůbec proti úpravě otázek dle obsahu protokolu o hlavním přelíčení námitek nevznesla, dávajíc takto s nimi, byť i mlčky, svůj souhlas na jevo. Dovolávané důvody zmatečnosti čís. 6 a 9 §u 344 tr. ř. nejsou proto dány.

Důvod zmatečnosti dle čís. 6 §u 344 tr. ř. spatřuje stížnost dále v tom, že zamítnut byl návrh obhájce spoluobžalovaného Karla B-a na dodatkovou otázku, zda obžalovaný spáchal čin, jemu za vinu kladený, při střídavém pomnutí smyslů, či v jiném jich pomatení. Obhájce stěžovatele Z-a nevznesl sice tohoto návrhu, míní však, že nepřipuštění otázky té je způsobilým dotknouti se škodlivě také Otty Z-a. Stížnost je bezdůvodna a je oprávněným zamítavé usnesení porotního soudu, opřené o to, že tvrzení B-ovo není nijak doloženo a že dle posudku znalců je obžalovaný B. přičetným. K tomu by bylo dodati, že ani tento obžalovaný ani stěžovatel ani jeho obhajoba za celého řízení trestního netvrdili, že B. právě v době, kdy byl sváděn Z-em, nebo v době spáchání zhárství neb aspoň bezprostředně před tím, — což by jediné padalo na váhu a bylo trestně závažným, byl stížen zkalením vědomí následkem domnělého poranění. Proti takovému předpokladu mluví ostatně celý způsob zodpovídání se obžalovaného B-a, jenž vždy do podrobnosti líčil, jak byl stěžovatelem naváděn a jak čin provedl. Kromě toho by stěžovatele neomlouvalo ani, i kdyby B. provedl zločin ve stavu nepřičetném, jen když čin ten byl výsledkem působení se strany stěžovatelovy. Neboť zákon nevyžaduje, by ten, kdo vykonává zločinnou činnost, vykonával ji nutně sám, a je proto pro právní posouzení věci bez významu, zda zločinný výsledek byl sprostředkován osobou, ku zločinu nezpůsobitou, tedy osobou nepřičetnou. Přicházet by pak Z. v počet jako pachatel bezprostřední. Ani v uvedeném směru nemá proto obžalovaný oprávněného důvodu ku stížnosti. Stěžovatel má za to, že formulování otázek, tak jak byly dány porotcům, bylo nedostačným také z toho důvodu, že v nich nedochází výrazu důležitá okolnost, že obžalovaný, jak sám tvrdí a jak svědci řed. S. a Jirí S. dosvědčili, je společníkem na závodě skláren v B., jsa súčasen jednou šestinou na zisku a ztrátě a jsa tudíž spoluvlastníkem skladiště skla. K tomu prý se v otázkách mělo přihlížeti, ježto řádným konkretisováním obou otázek mohla býti dána nejen zcela jiná skutková podstata jiného nebo aspoň méně trestného činu, jako zločinu dle §u 197 případně 170 tr. zák., poněvadž by tak byla dána porotcům příležitost, uvažovati o tom, jaký byl vlastně úmysl Z-ův, zda-li a pokud snad svůj majetek či svůj a cizí chtěl zničiti, a jen proto, by sobě nebo druhým společníkům předstíraným požárem zjednal pojištění od pojišťovny. Opomenutím tím bylo prý porušeno nejen ustanovení §u 318, nýbrž i §u 320 tr. ř. Stížnost je na omylu. Že otázky byly správně, způsobem §u 318 tr. zák. vyhovujícím formulovány, bylo vyloženo již shora. K tomu, by dány byly porot-

cům eventuelní otázky ve směru zločinu dle §u 197 (§u 170) tr. zák., nebylo zákonného podkladu. Neboť, nehledě k tomu, že dle společenské smlouvy byl Otto Z. pouhým tichým společníkem, tedy věřitelem Jiřího S-a, šlo by i za předpokladu, že stěžovatel byl společníkem po případě spolumajitelem zásob skla ku jedné šestině, ohledně ostatních podílů o majetek vůči obžalovanému cizí (k budovám nepřináleželo mu vůbec spoluvlastnictví), takže otázka dle §u 166 tr. zák. odpovídala stavu věci i zákonu. Otázka ve smyslu §u 170 tr. zák. nemohla býti vůbec dána, poněvadž ustanovení toto předpokládá, že pachatel zapálil jen svůj majetek a že při tom majetek cizí nebyl ohrožen, kterýchžto předpokladů tu očividně není. Naproti tomu přísvědčiti dlužno stížnosti, že, byl-li výsledek průvodními napovězen úmysl stěžovatelův, předstíraným požárem zjednati sobě a snad i společníkům pojištění od pojišťovny, měla se dáti porotcům také otázka na zločin podvodu, nikoliv však jako otázka eventuální, nýbrž jako otázka hlavní, souběžná s hlavní otázkou dle §u 166 tr. zák., ježto by tu šlo o souběh obou těchto zločinů. Za tohoto stavu věci nemůže býti řeči o porušení předpisu §u 320 tr. ř. a tudíž o zmatečnosti dle čís. 6 §u 344 tr. ř.

Čís. 1723.

Pochybnosti ve smyslu §u 134 tr. ř. vzházejí, vyskytují-li se poukazy na to, že pachatel není s to rozpoznati bezprávnost trestného jednání, nebo řídití svou vůli podle správného rozpoznání.

Jednočinný souběh zločinů dle §§ů 134 a 81 tr. zák.

Pojem »nepřátelského úmyslu« dle §u 140 tr. zák. předpokládá úmysl směřující proti neporušenosti těla a není naplněn úmyslem směřujícím ku zneklidnění duševního stavu.

Ve výsledcích předběžného řízení lze tvrzení po rozumu §§ů 319, 320 tr. ř. shledati výhradně tehdy, pakliže byly při hlavním přelíčení předvedeny a nebyly změněny.

Pouhé vytáhnutí a držení revolveru s uzavřenou pojistkou při tahanici nespadá pod nedbalé jednání dle §u 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. září 1924, Zm II 193/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. února 1924, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným zločinem vraždy úkladné podle §§ů 134 a 135 čís. 1 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodu.

Zmateční stížnost prohlašuje výslovně, že napadá rozsudek prvě stolice pouze potud, pokud byl stěžovatel uznán vinným zločinem §§ů 134, 135 čís. 1. tr. zák.; povšechnost konečného návrhu na zrušení rozsudku je tedy zřejmě nezamýšlená a toliko následkem nepřesné jeho úpravy. Návrhy stížnosti, by stěžovatelova matka byla opětně jako svědkyně slyšena, jakož i, by řízení bylo doplněno ve směrech, v tomto návrhu naznačených, musí zůstatí nepovšimnuty; v řízení zrušovacím,